

"DE GETUIGENIS"

EEN MAANDSCHRIFT UIT DE JAREN 1868-1870

J. van Gelderen

"Is het niet alsof ... ook in kerk en staat gebeurtenissen en omstandigheden elkander spoediger opvolgden en afwisselden dan in vroegere dagen?" - zo vraagt de scheidende redacteur (Docent Hel. de Cock) bij het eind van het jaar 1867 in *De Bazuin*, een stem uit de Christelijke Afscheiden Kerk, uitgegeven ten voordele van de Theologische School te Kampen. Achteraf is men wellicht geneigd in deze woorden méér te lezen dan gebruikelijke praat van een kroniekschrijver in de decembermaand van een willekeurig jaar. Zo tegen het jaar 1870 dateert men toch een "omslag" op alle mogelijke gebieden: Nederland op de drempel van een nieuwe tijd. De Cock heeft vooral de scheiding der geesten op kerkelijk en theologisch terrein op het oog "die voor den opmerksamen beschouwer de zekere aankondiging is van de aannadering van een strijd, die zoowel met vrees als met hoop en blijde verwachting onze harten kan vervullen"¹.

Een strijd waarin de stem van de Afscheidenen niet zal mogen ontbreken. Twee weekbladen zijn er thans uit die kring: al genoemd is *De Bazuin*, geredigeerd vanuit Kampen, én daarnaast *De Wekstem*, onder redactie van J.H. Donner, W. Diemer en B.C. Felix, met meer politiek in de kolommen. "Volbloed anti-revolutionair" wel te verstaan. Intussen is de gedachte grijpt een maandschrift in het leven te roepen, een orgaan "om zich op godgeleerd gebied te doen hooren". Ds. J. Bavinck van Almkerk en docent Hel. de Cock uit Kampen zullen de redactie voeren, S. van Velzen jr. wordt de uitgever. In juni 1868 verschijnt de eerste aflevering. In juni 1870 de laatste. Bezweken - "wellicht door overmaat aan degelijkheid" - in ieder geval door "gebrek aan deelname" in en buiten de kring².

In deze bijdrage staat dit (mis)lukt(?) *Getuigenis* centraal. Het is een leesverslag geworden. Wat mij *nu* opvalt, bladerend, met in het

1. *De Bazuin* 27-12-1867: "Een woord bij het einde van het jaar 1867".
2. Een overzicht biedt J. van Gelderen, "Periodieken uit de kring der Afscheidenen van 1834", *D.N.K.* 2 (1977), 57-69.